

"Święta fundatorka Uniwersytetu Jagiellońskiego - Jadwiga, w mądrości właściwej świętym, wiedziała, iż Uniwersytet, jako wspólnota ludzi poszukujących prawdy, jest niezbędny dla życia narodu i dla życia Kościoła. Dlatego wytrwale dążyła do tego, aby odrodzić Akademię Krakowską fundacji Kazimierzowskiej i ubogacić ją o Wydział Teologiczny" - mówił św. Jan Paweł Wielki 8 czerwca 1997 r. podczas spotkania w Krakowie ze światem nauki i kultury z okazji jubileuszu sześćsetlecia erygowania Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Jagiellońskim.

"Akt niezmiernie doniosły - kontynuował Ojciec Święty - gdyż wedle ówczesnych kryteriów dopiero fundacja wydziału teologicznego dawała uczelni pełne prawo obywatelstwa i rodzaj nobilitacji w ówczesnym świecie akademickim. Jadwiga zabiegała więc o to wytrwale u papieża Bonifacego IX, który w roku 1397, a więc dokładnie sześć wieków temu, przychylił się do jej prośb, erygując Wydział Teologiczny na Uniwersytecie krakowskim uroczystą bullą «Eximiae Devotionis Affectus». Wtedy dopiero Uniwersytet krakowski w pełni zaistniał na mapie uniwersytetów europejskich, a państwo jagiellońskie znalazło się na poziomie analogicznym do krajów zachodnich. Uniwersytet krakowski rozwijał się bardzo szybko. W ciągu wieku XV osiągnął poziom największych i najznakomitszych uniwersytetów ówczesnej Europy. Stawiano go obok paryskiej Sorbony, czy też obok starszych od niego uniwersytetów włoskich w Bolonii i Padwie, nie zapominając o sąsiadujących z Krakowem uniwersytetach w Pradze, Wiedniu i w Pécsu na Węgrzech. Ten złoty okres w dziejach Uniwersytetu zaowocowali licznymi postaciami wybitnych profesorów i studentów. Ograniczę się do wymienienia tylko dwóch nazwisk: Pawła Włodkowica i Mikołaja Kopernika".

Następnie papież Jan Paweł Wielki przypomniał, że dzieło Jadwigi owocowało także w innym wymiarze. "Wiek XV bowiem to w historii Krakowa wiek świętych, i to świętych związanych ściśle z Uniwersytetem. Wtedy na Uniwersytecie kształcił się, a potem nauczał św. Jan z Kęt, którego szczątki doczesne znajdują się w tej właśnie akademickiej kolegiacie św. Anny. A obok niego szereg innych, jak błogosławiony Stanisław Kazimierczyk, Szymon z Lipnicy, Ładysław z Gielniowa, czy też cieszący się opinią świętości Michał Giedroyc, Izaak Boner, Michał z Krakowa i Mateusz z Krakowa. To tylko niektórzy spośród całej rzeszy tych, którzy na drodze szukania prawdy doszli zarazem do szczytów świętości i tworzą duchowe piękno naszego Uniwersytetu. Myślę, iż w czasie tej jubileuszowej uroczystości również i tego wymiaru nie można pomijać".

W dalszej części wystąpienia Ojciec Święty zwrócił się bezpośrednio do Papieskiej Akademii

Teologicznej, spadkobierczyni Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, który - jak mówił papież - nie tylko w historii polskiej teologii, ale również w historii nauki, kultury polskiej spełniał rolę wyjątkową:

"Z Wydziałem tym byłem ściśle związany poprzez studia filozoficzno-teologiczne w czasie okupacji, a więc studia podziemne, a potem poprzez doktorat i habilitację. Dzisiaj stają mi przed oczyma przede wszystkim lata dramatycznych zmagania o istnienie Wydziału w okresie dyktatury komunistycznej. W zmaganiach tych uczestniczyłem osobiście jako metropolita krakowski. Ten bolesny okres zasługuje ze wszech miar na rzetelną dokumentację i pogłębione studium historyczne. Kościół nigdy nie pogodził się z faktem jednostronnej i niesprawiedliwej likwidacji Wydziału przez ówczesne władze państwowe. Robił wszystko, aby środowisko uniwersyteckie Krakowa nie było pozbawione akademickiego studium teologii. Pomimo wielu trudności i szykan ze strony władz Wydział istniał i działał przy krakowskim seminarium duchownym, najpierw jako Papieski Wydział Teologiczny, a następnie sprawa dojrzała do tego, iż mogła w Krakowie powstać Papieska Akademia Teologiczna, jako uczelnia trójwydziałowa, będąca moralną kontynuatorką prastarego Wydziału Teologicznego UJ. Jakże więc dzisiaj, przy okazji tej jubileuszowej uroczystości, nie dziękować Panu Bogu za to, że pozwolił nam nie tylko obronić to wielkie dobro duchowe Wydziału Teologicznego, ale również rozwinąć je i nadać mu nową, jeszcze bardziej bogatą formę akademicką! I tak Papieska Akademia Teologiczna, w skrócie PAT, razem z innymi uczelniami katolickimi w naszej Ojczyźnie wnosi swój wkład w rozwój nauki i kultury polskiej, pozostając równocześnie szczególnym świadkiem naszej epoki - epoki zmagania o prawo do obecności uczelni teologicznych w krajobrazie akademickim współczesnej Polski" - mówił papież.

Podczas obchodów 1000 - lecia diecezji krakowskiej, 15 czerwca 1999 r. w homiili papieskiej przygotowanej specjalnie na tę okoliczność usłyszeliśmy słowa:

"Czy nie z miłości do Chrystusa i z posłuszeństwa Jego wezwaniu do głoszenia Ewangelii narodom zrodziło się w sercu św. Jadwigi Królowej pragnienie utworzenia Wydziału Teologicznego i podniesienia Akademii Krakowskiej do rangi uniwersytetu? Sława tej wszechnicy w całej Europie przez wieki była powodem chluby krakowskiego Kościoła. Stąd wyszli uczeni tej miary co św. Jan Kanty, Piotr Wysz, Paweł Włodkowic i inni, którzy wywierali niemały wpływ na rozwój myśli teologicznej w Kościele powszechnym. Trudno nie wspomnieć Mikołaja Kopernika, Stanisława ze Skalmierza, Jana Kochanowskiego i całych zastępów tych, którzy tu wzrastali w mądrości, a umiłowywawszy prawdę, dobro i piękno, na różne sposoby dawali świadectwo, iż w Bogu znajdują one swe ostateczne spełnienie. Czym byłby Kraków bez tego owocu wiary i mądrości św. Jadwigi?"

***

Dnia 11 stycznia 1397 roku papież Bonifacy IX wydał bullę *Eximiae devotionis affectus* zezwalającą na utworzenie Wydziału Teologii w Akademii Krakowskiej. Adresatami tego dokumentu byli król Władysław Jagiełło i królowa Jadwiga. Było to wielkie wyróżnienie dla Polski. Wydział Teologii w Krakowie zdobył wówczas takie same uprawnienia, jakie posiadał znany Fakultet Teologiczny w Paryżu. Przez długie wieki Uniwersytet Jagielloński wraz z Wydziałem Teologicznym pełnił doniosłą rolę w służbie kształcenia światłego społeczeństwa.

Wielokrotnie naukowcy z Wydziału Teologicznego zostawali rektorami Wszechnicy Jagiellońskiej, jak choćby św. bp Józef Sebastian Pelczar czy ks. Konstanty Michalski CM.

W 1954 roku jednostronną uchwałą Rady Ministrów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej usunięto Wydział Teologiczny z Uniwersytetu Jagiellońskiego, łamiąc tym samym wielowiekową tradycję. Nakazem władz komunistycznych Wydział został włączony w struktury Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, ale w wyniku sprzeciwu jego kadry naukowej faktycznie pozostał w Krakowie ograniczając się do kształcenia kleryków.

W 1959 r. dekretem Stolicy Apostolskiej ustalono ostateczny stan prawny: „Wydział Teologiczny zgodnie z jego ustanowieniem i charakterem trwa pod kierownictwem jednej władzy kościelnej i na przyszłość ma się kształtować wedle praw ustanowionych przez Stolicę Apostolską”.

Dzięki staraniom kardynała Karola Wojtyły Wydziałowi Teologicznemu został przyznany w 1974 roku zaszczytny tytuł Papieski.

Znamiennym wydarzeniem w dziejach Wydziału Teologicznego w Krakowie było wydanie przez Papieża Polaka Jana Pawła II dnia 8 grudnia 1981 roku motu proprio Beata Hedvigis, na mocy którego ustanowiona została Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, składająca się wówczas z trzech wydziałów: Teologicznego, Filozoficznego i Historii Kościoła.

19 czerwca 2009 r. papież Benedykt XVI pragnąc uhonorować pamięć swego Poprzednika – św. Jana Pawła Wielkiego – podniósł Papieską Akademię Teologiczną do godności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, otwierając tym samym nową kartę świętości najstarszego w Polsce Wydziału Teologicznego.